

Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, Τεύχος 1, 2008

Νίκος Μουσάς

Δικηγόρος L.L.M.

Νομικός Σύμβουλος TEK

Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Παρατίθεται κατωτέρω η απόφαση του ΔΕΚ με ορισμένα σχόλια για τα ζητήματα που αντιμετωπίστηκαν. Η απόφαση αντιμετώπισε για πρώτη φορά ενδιαφέροντα ζητήματα του σχετικά νέου θεσμού της εγγύησης των καταθέσεων, σε συνδυασμό με την τυχόν ευθύνη του Κράτους για πλημμελή εποπτεία σε περίπτωση αφερεγγυότητας πιστωτικού ιδρύματος.

(η αρίθμηση των παραγράφων σε ορισμένα σημεία δεν ακολουθεί αυτήν της απόφασης λόγω σύντμησης του κειμένου και ορισμένα σημεία του σκεπτικού έχουν παραληφθεί ή αποδοθεί ελεύθερα)

Απόφαση του Δικαστηρίου (ολομέλεια) της 12ης Οκτωβρίου 2004. - Peter Paul, Cornelia Sonnen-Lütte και Christel Mörkens κατά Bundesrepublik Deutschland. - Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως: Bundesgerichtshof - Γερμανία. - Πιστωτικά ιδρύματα - Σύστημα εγγυήσεως των καταθέσεων - Οδηγία 94/19/EK - Οδηγίες 77/780/EOK, 89/299/EOK και 89/646/EOK - Μέτρα ελέγχου της αρμόδιας αρχής για την προστασία του καταθέτη - Ευθύνη των εποπτικών αρχών για ζημιές οφειλόμενες σε πλημμελή εποπτεία. - Υπόθεση C-222/02.

1. Το Γερμανικό Ανώτατο Ακυρωτικό (Bundesgerichtshof) υπέβαλε στο ΔΕΚ αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 και 7, της οδηγίας 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 135, σ. 5), καθώς και διαφόρων διατάξεων της πρώτης οδηγίας 77/780/EOK του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1977, περί του συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος (ΕΕ ειδ. έκδ., 06/002, σ. 3), της οδηγίας 89/299/EOK του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 1989, σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 124, σ. 16), καθώς και της δεύτερης οδηγίας 89/646/EOK του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1989, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος και την τροποποίηση της οδηγίας 77/780/EOK (ΕΕ L 386, σ. 1).

2. Η υπόθεση οδηγήθηκε στο γερμανικό δικαστήριο κατόπιν αγωγής γερμανών υπηκόων κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, από την οποία οι πρώτοι ζητούν αποζημίωση λόγω καθυστερημένης μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 94/19 και λόγω πλημμελούς ασκήσεως εποπτείας σε τράπεζα εκ μέρους της Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen

(ομοσπονδιακή υπηρεσία εποπτείας πιστωτικών ιδρυμάτων, στο εξής: Bundesaufsichtsamt).

3. Σύμφωνα με την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19:

«[...] η παρούσα οδηγία δεν μπορεί να προβλέπει ευθύνη των κρατών μελών ή των αρμόδιων αρχών τους έναντι των καταθετών, εφόσον έχουν μεριμνήσει για τη θέσπιση ή την επίσημη αναγνώριση ενός ή περισσότερων συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ή των ιδίων των πιστωτικών ιδρυμάτων ώστε να εξασφαλίζεται η αποζημίωση ή η προστασία των καταθετών υπό τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία».

4. Το άρθρο 3 της οδηγίας 94/19 ορίζει:

«1. Κάθε κράτος μέλος φροντίζει να συσταθούν και να αναγνωριστούν επίσημα στο έδαφός του ένα ή περισσότερα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. [...]

[...]

2. Εάν ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν τηρεί τις υποχρεώσεις που υπέχει ως μέλος συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, απευθύνεται κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές που χορήγησαν την άδεια λειτουργίας, οι οποίες, σε συνεργασία με το σύστημα εγγύησης, λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της επιβολής κυρώσεων, για να εξασφαλίσουν ότι το πιστωτικό ίδρυμα τηρεί τις υποχρεώσεις του.

3. Εάν, παρά τα μέτρα αυτά, το πιστωτικό ίδρυμα δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, το σύστημα μπορεί, εφόσον η εθνική νομοθεσία επιτρέπει τον αποκλεισμό μέλους, και με τη ρητή συναίνεση των αρμόδιων αρχών, να ειδοποιεί εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών τουλάχιστον ότι προτίθεται να αποκλείσει το πιστωτικό ίδρυμα από τη συμμετοχή του στο σύστημα. Οι καταθέσεις που έγιναν πριν από τη λήξη της προθεσμίας εξακολουθούν να καλύπτονται πλήρως από το σύστημα. Εάν, μετά την πάροδο της προθεσμίας, το πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις του, το σύστημα εγγύησης μπορεί, πάντα με τη ρητή συναίνεση των αρμόδιων αρχών, να προβεί σε αποκλεισμό του.

4. Εφόσον το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, και με τη ρητή συγκατάθεση των αρμόδιων αρχών που χορήγησαν την άδεια λειτουργίας, ένα πιστωτικό ίδρυμα που αποκλείστηκε από σύστημα εγγύησης των καταθέσεων μπορεί να συνεχίσει να δέχεται καταθέσεις εάν, πριν από τον αποκλεισμό του, έχει συστήσει εναλλακτική εγγύηση που εξασφαλίζει στους καταθέτες ύψος και πεδίο προστασίας τουλάχιστον ίσο με εκείνο που προσφέρει το επίσημα αναγνωρισμένο σύστημα.

5. Εάν ένα πιστωτικό ίδρυμα για το οποίο υπάρχει πρόθεση αποκλεισμού δυνάμει της παραγράφου 3 αδυνατεί να συστήσει εναλλακτική εγγύηση σύμφωνα με τους όρους που εκτίθενται στην παράγραφο 4, οι αρμόδιες αρχές που χορήγησαν την άδεια λειτουργίας του την ανακαλούν αμέσως.»

5. Κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 94/19:

«1. Τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων καθορίζουν ότι το σύνολο των καταθέσεων κάθε καταθέτη πρέπει να καλύπτεται μέχρι ποσού 20 000 ECU (σημ.: ήδη 20 000 Ευρώ) σε περίπτωση που οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες.

[...]

3. Το παρόν άρθρο δεν παρεμποδίζει τη διατήρηση ή τη θέσπιση διατάξεων, οι οποίες παρέχουν υψηλότερη ή ευρύτερη κάλυψη των καταθέσεων. Τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων μπορούν, ιδίως, να καλύπτουν πλήρως ορισμένα είδη καταθέσεων για κοινωνικούς λόγους.

[...]

6. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο έχων δικαίωμα αποζημίωσης καταθέτης να δικαιούται να στραφεί κατά του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων».

6. Το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 94/19 ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία μέχρι την 1η Ιουλίου 1995. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά».

7. Το Bundesaufsichtsamt κατά τον γερμανικό νόμο έχει καθήκον να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη ή την εξάλειψη προβλημάτων του πιστωτικού ιδρύματος που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των περιουσιακών στοιχείων που έχουν εμπιστευθεί στο πιστωτικό ίδρυμα οι πελάτες του ή παρακωλύουν τη νομότυπη διεξαγωγή των τραπεζικών εργασιών ή παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Ο σχετικός νόμος περιείχε διάταξη κατά την οποία το Bundesaufsichtsamt ασκεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί με τον παρόντα νόμο και με άλλους νόμους αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

8. Οι ενάγοντες ήταν πελάτες της τράπεζας BVH Bank für Vermögensanlagen und Handel AG (στο εξής: τράπεζα BVH). Η τράπεζα είχε λάβει το 1987 από την Bundesaufsichtsamt άδεια λειτουργίας, αλλά δεν μετείχε σε κανένα σύστημα εγγυήσεως των καταθέσεων. Μεταξύ 1987 και 1992 η εν λόγω τράπεζα επιδίωξε χωρίς αποτέλεσμα να γίνει δεκτή στον μηχανισμό εγγυήσεως καταθέσεων της Bundesverband deutscher Banken eV (ομοσπονδιακής ενώσεως γερμανικών τραπεζών), αλλά εγκατέλειψε τη διαδικασία λόγω μη εκπληρώσεως των απαιτούμενων προϋποθέσεων.

9. Το 1991, 1995 και 1997, η Bundesaufsichtsamt διεξήγαγε ελέγχους στις δραστηριότητες της τράπεζας BVH, λόγω της προβληματικής περιουσιακής καταστάσεώς της. Κατόπιν του τρίτου ειδικού ελέγχου, στις 14 Νοεμβρίου 1997, η Bundesaufsichtsamt υπέβαλε αίτηση κηρύξεως της τράπεζας σε πτώχευση και ανακάλεσε την άδεια λειτουργίας.

10. Οι ενάγοντες άνοιξαν προθεσμιακούς λογαριασμούς καταθέσεων στην τράπεζα BVH στις 7 Ιουνίου 1995, στις 28 Φεβρουαρίου 1994 και στις 17 Ιουνίου 1993 αντιστοίχως. Κατά την πτωχευτική διαδικασία, η οποία άρχισε τον Δεκέμβριο του 1997, δήλωσαν αντιστοίχως απαιτήσεις ύψους 131 455,80 γερμανικών μάρκων (DEM), 101 662,51 DEM και 66 976,20 DEM.

11. Οι ενάγοντες άσκησαν ενώπιον του Landgericht Bonn (Γερμανία) αγωγές αποζημιώσεως κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, λόγω

απωλειών στις καταθέσεις τους. Ισχυρίστηκαν ότι οι απώλειες αυτές δεν θα είχαν επέλθει αν οδηγία 94/19 είχε μεταφερθεί στο γερμανικό δίκαιο εντός της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 14 αυτής, ήτοι πριν την 1η Ιουλίου 1995. Πράγματι, η Bundesaufsichtsamt θα μπορούσε τότε να λάβει μέτρα εποπτείας έναντι της τράπεζας BVH, πριν ακόμη οι ενάγοντες προβούν σε οποιαδήποτε καταβολή σε αυτήν.

12. Ωστόσο, η οδηγία 94/19 μεταφέρθηκε στο γερμανικό δίκαιο με τον νόμο περί μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας ΕΚ περί εγγυήσεως των καταθέσεων και της οδηγίας ΕΚ περί αποζημιώσεως των επενδυτών, της 16ης Ιουλίου 1998 (BGBl. 1998 I, σ. 1842), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 1998.

13. Πρωτοδίκως, το Landgericht Bonn έκρινε ότι η εκπρόθεσμη μεταφορά της οδηγίας 94/19 στο εσωτερικό δίκαιο συνιστά κατ' εξοχήν παράβαση του κοινοτικού δικαίου εκ μέρους της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και υποχρέωσε την τελευταία να καταβάλει εντόκως 39 450 DEM, σε καθέναν από τους ενάγοντες, το αντίστοιχο των 20 000 ευρώ που ορίζει το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 94/19.

14. Όσον αφορά το ύψος της ζημίας που υπερβαίνει το ποσό αυτό, το Landgericht Bonn, καθώς και το δευτεροβάθμιο Oberlandesgericht Köln (Γερμανία) απέρριψαν τους ισχυρισμούς των Paul κ.λπ. Κατά τα δύο αυτά δικαστήρια, η επίκληση διοικητικής ευθύνης δυνάμει του γερμανικού νόμου προϋποθέτει παράβαση «υπηρεσιακού καθήκοντος έναντι τρίτου», δηλαδή καθήκοντος το οποίο υφίσταται οπωσδήποτε και έναντι του ζημιωθέντος. Έκριναν ότι δεν συντρέχει κάτι τέτοιο για την Bundesaufsichtsamt, η οποία ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, δυνάμει του εποπτικού νόμου που την διέπει.

15. Κατόπιν των ανωτέρω οι ενάγοντες άσκησαν αναίρεση (Revision) ενώπιον του Bundesgerichtshof και ζήτησαν να υποχρεωθεί η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να καταβάλει αποζημίωση λόγω παραβίασεως του κοινοτικού δικαίου.

16. Το γερμανικό ακυρωτικό έλαβε ως δεδομένο λόγω μη ειδικής αρνήσεως της εποπτικής αρχής ότι αυτή επέδειξε πλημμελή συμπεριφορά και δεν εφάρμοσε τα επιβαλλόμενα μέτρα εποπτείας ή ότι έπραξε τούτο με καθυστέρηση, με αποτέλεσμα οι ενάγοντες να υποστούν ζημία η οποία υπερβαίνει το ποσό που τους επιδικάστηκε πρωτοδίκως.

17. Το Bundesgerichtshof θεώρησε ως κρίσιμο ζήτημα για τη νομική εκτίμηση στο πλαίσιο της ενώπιόν του διαδικασίας το εάν είναι νόμιμος ο περιορισμός, δυνάμει διατάξεως νόμου, της διοικητικής ευθύνης της Bundesaufsichtsamt αποκλειστικά σε αυτή που απορρέει από τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο του δημοσίου συμφέροντος - οπότε τα δικαστήρια των προηγούμενων βαθμών ορθώς δεν δέχθηκαν ευθύνη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας - ή αν η διάταξη αυτή δεν πρέπει να εφαρμοστεί λόγω υπεροχής του κοινοτικού δικαίου.

18. Το Bundesgerichtshof εξηγεί ότι, αν το Δικαστήριο κρίνει ότι οι καταθέτες δύνανται, δυνάμει της οδηγίας 94/19 ή των άλλων οδηγιών περί πιστωτικών ιδρυμάτων, να αξιώσουν, προς το συμφέρον τους, από τις αρμόδιες αρχές τη

θέσπιση μέτρων εποπτείας, η διάταξη νόμου που περιορίζει ως άνω την ευθύνη είναι αντίθετο στο κοινοτικό δίκαιο.

19. Όσον αφορά τις διάφορες οδηγίες συντονισμού στον τραπεζικό τομέα τις οποίες μνημονεύει, το Bundesgerichtshof επισημαίνει ότι οι ενάγοντες υποστηρίζουν, στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, ότι από το σύνολο των εν λόγω οδηγιών συνάγεται ότι τα μέτρα εποπτείας αποσκοπούν στην προστασία των καταθετών. Αν αυτές οι εφαρμοστέες από πλευράς νομοθεσίας περί τραπεζικής εποπτείας οδηγίες δεν περιέχουν καμία ρητή ένδειξη περί προστασίας των καταθετών, το σύστημα συνολικής ρυθμίσεως της εποπτείας των τραπεζών στερείται, όπως υποστηρίζουν οι ενάγοντες, κάθε πρακτικής σημασίας, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τον ισχύοντα γερμανικό νόμο η Bundesaufsichtsamt ασκεί τα καθήκοντά της προς εξυπηρέτηση αποκλειστικά του δημοσίου συμφέροντος.

20. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Παρέχουν οι διατάξεις των άρθρων 3 και 7 της οδηγίας 94/19 [...] στον καταθέτη, εκτός από το δικαίωμα να αποζημιώνεται, σε περίπτωση που οι καταθέσεις του δεν είναι πλέον διαθέσιμες, κατ' εφαρμογή ενός συστήματος εγγυήσεως των καταθέσεων μέχρι το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, το δικαίωμα επιπλέον να αξιώνει από τις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 3, παράγραφοι 2 έως 5, μέτρα, εν ανάγκη μάλιστα να ανακαλούν την άδεια λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος;

β) Εφόσον στον καταθέτη απονέμεται τέτοιο δικαίωμα, περιλαμβάνει το δικαίωμα αυτό τη δυνατότητα προβολής απαιτήσεως αποζημιώσεως λόγω πταίσματος των αρμόδιων αρχών η οποία να υπερβαίνει το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας [94/19];

2) α) Παρέχουν οι κατωτέρω απαριθμούμενες διατάξεις των οδηγιών περί εναρμονίσεως των κανόνων σχετικά με την εποπτεία των τραπεζών -είτε κατ' ιδίαν είτε σε συνδυασμό μεταξύ τους και, αν ναι, από ποιο χρονικό σημείο- στον αποταμιευτή και επενδυτή δικαιώματα που συνεπάγονται ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών οφείλουν να λαμβάνουν προς το συμφέρον των αποταμιευτών και επενδυτών αυτών τα μέτρα εποπτείας για τα οποία έχουν εξουσιοδοτηθεί με τις εν λόγω οδηγίες και ότι ευθύνονται συναφώς σε περίπτωση πταίσματός τους,

ή περιέχει η οδηγία [94/19] ειδική και πλήρη ρύθμιση για όλες τις περιπτώσεις μη διαθεσιμότητας των καταθέσεων;

- πρώτη οδηγία 77/780 [...], άρθρο 6, παράγραφος 1, και αιτιολογικές σκέψεις 4 και 12·

- δεύτερη οδηγία 89/646 [...], άρθρα 3, 4 έως 7 και 10 έως 17, και αιτιολογική σκέψη 11·

- οδηγία 89/299 [...], άρθρο 7, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 έως 6·

- οδηγία 95/26/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1995, [για την τροποποίηση των οδηγιών 77/780/EOK και

89/646/ΕΟΚ στον τομέα των πιστωτικών ιδρυμάτων, των οδηγιών 73/239/ΕΟΚ και 92/49/ΕΟΚ στον τομέα της ασφάλισης ζημιών, των οδηγιών 79/267/ΕΟΚ και 92/96/ΕΟΚ στον τομέα της ασφάλισης ζωής, της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ στον τομέα των επιχειρήσεων επενδύσεων και της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ στον τομέα των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), με σκοπό την ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας] (ΕΕ L 168, σ. 7), αιτιολογική σκέψη 15.

β) Αποτελούν ερμηνευτικό βοήθημα για την απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα - ανεξάρτητα από το αν περιέχουν εφαρμοστέες στην προκειμένη περίπτωση διατάξεις- οι οδηγίες:

- 92/30/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 1992, σχετικά με την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση (ΕΕ L 110, σ. 52), αιτιολογική σκέψη 11·

- 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 1993, για την επάρκεια των ίδιων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 141, σ. 1), αιτιολογική σκέψη 8·

- 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών (ΕΕ L 141, σ. 27), αιτιολογικές σκέψεις 2, 5, 29, 32, 41 και 42;

3) Σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί ότι οι ανωτέρω παρατεθείσες οδηγίες ή ορισμένες από αυτές παρέχουν στους αποταμιευτές ή επενδυτές το δικαίωμα να απαιτούν από τις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν προς το συμφέρον τους μέτρα εποπτείας, υποβάλλονται επιπλέον τα εξής ερωτήματα:

α) Παράγει το δικαίωμα του αποταμιευτή ή επενδυτή να αξιώνει τη λήψη μέτρων εποπτείας προς το συμφέρον του άμεσα αποτελέσματα στο πλαίσιο διαδικασίας που έχει κινηθεί κατά του κράτους μέλους, με συνέπεια να πρέπει να μην εφαρμοστούν οι εθνικές διατάξεις στις οποίες προσκρούει το δικαίωμα αυτό,

ή

β) ευθύνεται το κράτος μέλος, το οποίο δεν έχει σεβαστεί το δικαίωμα αυτό των αποταμιευτών ή επενδυτών κατά τη μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό δικαίό του, μόνο σύμφωνα με τις αρχές του κοινοτικού δικαίου περί αστικής ευθύνης του Δημοσίου;

γ) Αποτελεί, στην τελευταία περίπτωση, η εκ μέρους του κράτους μέλους μη παροχή του δικαιώματος σχετικά με τη λήψη των μέτρων εποπτείας κατάφωρη παραβίαση του κοινοτικού δικαίου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

[...]

Επί του πρώτου ερωτήματος

25. Με το πρώτο ερώτημά του, το Bundesgerichtshof ερώτησε κατ' ουσίαν αν η οδηγία 94/19, καθόσον επιβάλλει, με το άρθρο 3, παράγραφοι 2 έως 5 τη λήψη

μέτρων εποπτείας και την υποχρέωση αφαιρέσεως της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, απαγορεύει εθνικό κανόνα δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να στερεί από τους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής. (Σημ: Με άλλα λόγια, επιτρέπεται ο νομοθετικός περιορισμός της ευθύνης του δημοσίου από πλημμελή εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων;)

26. Επιβάλλεται συναφώς να υπομνηστεί ότι σκοπός της οδηγίας 94/19, ανεξαρτήτως του πού βρίσκονται οι καταθέσεις στο εσωτερικό της Κοινότητας, είναι η θέσπιση συστήματος προστασίας των καταθετών σε περίπτωση που καταστούν μη διαθέσιμες οι καταθέσεις τους σε πιστωτικό ίδρυμα που μετέχει σε σύστημα εγγυήσεως καταθέσεων.

27. Το δικαίωμα αποζημιώσεως των καταθετών σε τέτοια περίπτωση διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 6, της οδηγίας αυτής. Η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού ορίζει το μέγιστο ποσό αποζημιώσεως που μπορεί να αξιώσει ο καταθέτης, ενώ η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται, με διάταξη του εθνικού δικαίου, να παράσχουν στους καταθέτες αυξημένη και πληρέστερη προστασία των καταθέσεων. Το άρθρο 7, παράγραφος 6, της οδηγίας 94/19 επιβάλλει στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι καταθέτες, για να ασκήσουν το δικαίωμά τους αποζημιώσεως, όπως αυτό ορίζεται ιδίως στις παραγράφους 1 και 3, μπορούν να στραφούν δικαστικώς κατά του συστήματος εγγυήσεως των καταθέσεων.

28. Κατά το άρθρο 3, παράγραφοι 2 έως 5, της ίδιας οδηγίας, οι αρμόδιες αρχές που έχουν εκδώσει την άδεια λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων οφείλουν, αφενός, να μεριμνούν, σε συνεργασία με το σύστημα εγγυήσεως των καταθέσεων, ώστε τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους ως μέλη του συστήματος εγγυήσεως των καταθέσεων, και, αφετέρου, να ανακαλούν, ενδεχομένως, την άδεια λειτουργίας του οικείου πιστωτικού ιδρύματος, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 5

29. Σκοπός του άρθρου 3, παράγραφοι 2 έως 5, της οδηγίας 94/19 είναι να διασφαλιστεί στους καταθέτες ότι το πιστωτικό ίδρυμα όπου έχουν την κατάθεσή τους ανήκει σε σύστημα εγγυήσεως των καταθέσεων, ώστε να διαφυλαχθεί το δικαίωμα αποζημιώσεώς τους σε περίπτωση που η κατάθεσή τους καταστεί μη διαθέσιμη, σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στην οδηγία αυτή κανόνες και, ιδίως, στο άρθρο 7.. Επομένως, οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν μόνο στη θέσπιση και την καλή λειτουργία ενός συστήματος εγγυήσεως των καταθέσεων, όπως αυτό προβλέπεται στην οδηγία 94/19.

30. Όπως επισημαίνεται με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στο Δικαστήριο οι κυβερνήσεις και η Επιτροπή, υπό τις συνθήκες αυτές, εφόσον προβλέπεται αποζημίωση των καταθετών σε περίπτωση που οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες, κατά τα οριζόμενα στην οδηγία 94/19, το άρθρο 3, παράγραφοι 2 έως 5 της οδηγίας αυτής δεν παρέχει στους καταθέτες δικαίωμα να αξιώσουν από τις αρμόδιες αρχές να θεσπίσουν μέτρα εποπτείας προς το συμφέρον των καταθετών.

31. Η ερμηνεία αυτή της οδηγίας 94/19 συνάδει με την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη αυτής, κατά την οποία, εφόσον υπάρχει πρόβλεψη αποζημιώσεως ή προστασίας των καταθετών υπό τις συνθήκες που ορίζει η οδηγία, αποκλείεται ευθύνη των κρατών μελών ή των αρμοδίων αρχών έναντι των καταθετών.

32. Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, εφόσον διασφαλίζεται το προβλεπόμενο από την οδηγία 94/19 δικαίωμα αποζημιώσεως, δεν μπορεί να δοθεί η ερμηνεία ότι το άρθρο 3, παράγραφοι 2 έως 5, αυτής απαγορεύει εθνικό κανόνα δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να στερεί από τους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

33. Με το δεύτερο ερώτημα, το Bundesgerichtshof ερωτά κατ' ουσίαν αν οι Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646, καθόσον περιέχουν κανόνες περί εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, απαγορεύουν εθνικό κανόνα δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να μην παρέχει στους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής.

34. Επιβάλλεται, συναφώς, η παρατήρηση ότι οι διατάξεις των Οδηγιών 77/780, 89/299 και 89/646 ενσωματώθηκαν στην Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 126, σελ. 1), μετά την κωδικοποίηση στην οποία προέβη ο κοινοτικός νομοθέτης, λόγω των πολλών ουσιαστικών τροποποιήσεων που αυτές είχαν υποστεί.

35. Οι τρεις αυτές Οδηγίες εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 57 παρ. 2 της Συνθήκης ΕΚ (το οποίο, μετά την τροποποίηση, κατέστη άρθρο 47 παρ. 2 ΕΚ), κατά το οποίο το Συμβούλιο εκδίδει Οδηγίες για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων.

36. Από την πρώτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 89/646, όπως αυτή επαναλαμβάνεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 2000/12, προκύπτει ότι η Οδηγία αυτή αποτελεί το κύριο μέσο εγκαθίδρυσεως της εσωτερικής αγοράς, τόσον όσον αφορά την ελευθερία εγκαταστάσεως όσο και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, στον τομέα των πιστωτικών ιδρυμάτων.

37. Από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 89/646, όπως αυτή επαναλαμβάνεται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 2000/12, προκύπτει ότι η μεθόδευση που επέλεξε ο κοινοτικός νομοθέτης συνίσταται στην πραγματοποίηση της ουσιαστικής, αναγκαίας και επαρκούς εναρμονίσεως για την εξασφάλιση της αμοιβαίας αναγνώρισεως των αδειών λειτουργίας και

των συστημάτων προληπτικού ελέγχου, ώστε να καταστεί δυνατή η εφ' άπαξ χορήγηση άδειας λειτουργίας που να ισχύει σε όλη την Κοινότητα και η εφαρμογή της αρχής του ελέγχου από το κράτος μέλος καταγωγής.

38. Σε ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις των Οδηγιών, οι οποίες μνημονεύονται στο δεύτερο ερώτημα, υπό τα στοιχεία α' και β', διακηρύσσεται κατά γενικό τρόπο ότι σκοπός της εναρμονίσεως είναι μεταξύ άλλων η προστασία των καταθετών.

39. Εξάλλου, οι Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646 επιβάλλουν στις εθνικές αρχές ορισμένες υποχρεώσεις εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

40. Ωστόσο, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι ενάγοντες, από τις υποχρεώσεις αυτές και από το ότι σκοπός των ως άνω Οδηγιών είναι, μεταξύ άλλων, η προστασία των καταθετών, δεν συνάγεται οπωσδήποτε ότι οι Οδηγίες αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία δικαιωμάτων υπέρ των καταθετών σε περίπτωση που οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών.

41. Κατ αρχάς, επιβάλλεται συναφώς η παρατήρηση ότι οι Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646 δεν περιέχουν κανένα ρητό κανόνα που να χορηγεί τέτοια δικαιώματα στους καταθέτες.

42. Περαιτέρω, η εναρμόνιση που προβλέπουν οι Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646, θεμέλιο των οποίων είναι το άρθρο 57 παρ. 2 της Συνθήκης, περιορίζεται σε ό,τι είναι ουσιώδες, απαραίτητο και επαρκές για την εξασφάλιση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των αδειών λειτουργίας και των συστημάτων προληπτικού ελέγχου, ώστε να καταστεί δυνατή η εφ' άπαξ χορήγηση άδειας λειτουργίας που να ισχύει σε όλη την Κοινότητα και η εφαρμογή της αρχής του ελέγχου από το κράτος μέλος καταγωγής.

43. Ωστόσο, η εναρμόνιση των εθνικών κανόνων περί ευθύνης των εθνικών αρχών έναντι των καταθετών σε περίπτωση πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας δεν θεωρείται απαραίτητη για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που περιγράφονται στην προηγούμενη σκέψη.

44. Εξάλλου, όπως και το γερμανικό δίκαιο, το δίκαιο ορισμένων κρατών μελών δεν αναγνωρίζει ευθύνη, έναντι των ιδιωτών, των εθνικών αρχών εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε περίπτωση πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας. Υποστηρίχθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση στηρίζεται σε εκτιμήσεις σχετικές με την πολυπλοκότητα της τραπεζικής εποπτείας, στο πλαίσιο της οποίας οι αρχές υποχρεούνται να προστατεύουν πληθώρα συμφερόντων, μεταξύ των οποίων καταλέγεται ιδίως η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

45. Τέλος, ο κοινοτικός νομοθέτης όρισε, με την Οδηγία 94/19, το ελάχιστο επίπεδο προστασίας των καταθετών, το οποίο είναι εγγυημένο και στην περίπτωση που οι καταθέσεις καταστούν μη διαθέσιμες λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων αρχών.

46. Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμαναν τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, με τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν στο Δικαστήριο, δεν πρέπει να δοθεί στις Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646 η ερμηνεία ότι παρέχουν στους καταθέτες δικαιώματα σε

περίπτωση που οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμοδίων εθνικών αρχών.

47. Κατόπιν των σκέψεων που προηγήθηκαν, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι Οδηγίες 77/780, 89/299 και 89/646 δεν απαγορεύουν εθνικό κανόνα δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να στερεί από τους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

48. Το τρίτο ερώτημα, το οποίο υποβάλλεται υπό την αίρεση ότι θα δοθεί θετική, ή εν μέρει θετική, απάντηση στα δύο πρώτα ερωτήματα, αφορά ενδεχόμενη ευθύνη του κράτους, κατ εφαρμογή των αρχών του κοινοτικού δικαίου, λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών.

49. Από τη νομολογία προκύπτει ότι ευθύνη του κράτους λόγω παραβάσεως κανόνα του κοινοτικού δικαίου υφίσταται ιδίως όταν σκοπός του κανόνα που παραβιάστηκε είναι η απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες (βλ. αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/1993 και C-48/1993, Brasserie du pecheur και Factortame, Συλλογή 1996, σελ. I-1029, σκέψη 51. αποφάσεις της 8ης Οκτωβρίου 1996, C-178/1994, C-179/1994 και C-188/1994 έως C-190/1994, Dillenkofer κ.λπ., Συλλογή 1996, σελ. I-4845, σκέψη 21, και της 4ης Δεκεμβρίου 2003, C-63/2001, Evans, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 83).

50. Από τις απαντήσεις που δόθηκαν στα δύο πρώτα ερωτήματα προκύπτει ότι οι Οδηγίες 94/19, 77/80, 89/299 και 89/646 δεν απονέμουν δικαιώματα στους καταθέτες σε περίπτωση που οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών, εφόσον διασφαλίζεται η προβλεπόμενη στην Οδηγία 94/19 αποζημίωση των καταθετών.

51. Υπό τις συνθήκες αυτές και για τους ίδιους λόγους για τους οποίους δόθηκαν οι εν λόγω απαντήσεις, οι προπαρατεθείσες Οδηγίες δεν θεωρείται ότι απονέμουν στους ιδιώτες δικαιώματα απορρέοντα από την ευθύνη του κράτους λόγω παραβάσεως του κοινοτικού δικαίου, σε περίπτωση που οι καταθέσεις τους καταστούν μη διαθέσιμες λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους των αρμοδίων εθνικών αρχών.

Επί των δικαστικών εξόδων [...]

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ολομέλεια) αποφασίζει:

1) Εφόσον διασφαλίζεται η αποζημίωση των καταθετών, σύμφωνα με την Οδηγία 94/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, δεν μπορεί να δοθεί στις παρ. 2 έως 5 του άρθρου 3 της Οδηγίας αυτής η ερμηνεία ότι απαγορεύει εθνικό κανόνα, δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να στερεί από τους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής.

2) Η πρώτη Οδηγία 77/780/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1977, περί του συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος, η Οδηγία 89/299/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 1989, σχετικά με τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η δεύτερη Οδηγία 89/646/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος και την τροποποίηση της Οδηγίας 77/780, δεν απαγορεύουν εθνικό κανόνα, δυνάμει του οποίου η εθνική αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκεί τα καθήκοντά της αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα το εθνικό δίκαιο να στερεί από τους ιδιώτες αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω πλημμελούς ασκήσεως της εποπτείας εκ μέρους της αρχής αυτής.

Παρατηρήσεις

Με αφορμή την ως άνω απόφαση του ΔΕΚ, φρονούμε ότι αντιμετωπίστηκαν και εδόθησαν απαντήσεις στα εξής ζητήματα:

1. Το Κράτος έχει αναμφιβόλως ευθύνη από την μή (έγκαιρη ή πλήρη) ενσωμάτωση κανόνων του κοινοτικού δικαίου. Ειδικότερα, όταν αποτέλεσμα της παράλειψης ήταν η ζημία ιδιώτη από την αδυναμία του να έχει άμεση πρόσβαση σε ένα σύστημα αποζημίωσης καταθετών, δικαίωμα που θα παρείχε σε αυτόν ο εθνικός νόμος εάν είχε εναρμονισθεί με την Οδηγία 94/19.
2. Στην ως άνω ευθύνη αντιστοιχεί δικαίωμα του ιδιώτη να ζητήσει αποζημίωση από το Κράτος λόγω της παραλείψεως ενσωμάτωσης ή πλημμελούς ενσωμάτωσης, διότι οι σχετικές κοινοτικές διατάξεις προβλέπουν ότι οι καταθέτες θα έχουν ευθέως δικαίωμα αποζημίωσης κατά ενός συστήματος εγγύησης των καταθέσεων.
3. Η προβλεπόμενη από την Οδηγία 94/19 ευθεία και μέχρι ορισμένου ορίου αξίωση αποζημίωσης του καταθέτου κατά του κάθε εθνικού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, εφ' όσον αυτό υφίσταται, φαίνεται να ενεργεί

περιοριστικά ως προς την περαιτέρω ποιοτική και ποσοτική ευθύνη του Κράτους (μέσω των αρμοδίων αρχών εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων) από τυχόν πλημμελή άσκηση της εποπτείας, η οποία συνδέεται αιτιωδώς με την περιέλευση ενός πιστωτικού ιδύματος σε κατάσταση αφερεγγυότητας.

4. Ο ανωτέρω περιορισμός εντός του πλαισίου των κανόνων που θεσπίζουν υποχρεωτικά συστήματα εγγυήσεως των καταθέσεων επενδυτών είναι σκόπιμος: Αφ' ενός εδραιώνεται ασφάλεια δικαίου για τους καταθέτες ως προς το περιεχόμενο του αποζημιωτικού τους δικαιώματος, αφ' ετέρου αποθαρρύνεται η *actio popularis* υπέρ ιδιωτών καταθετών με αποδεικτέο ζήτημα το κατά πόσον η πλημμελής εποπτεία είναι δυνατόν να συνδέεται αιτιωδώς με την συνδρομή των σοβαρών όρων και προϋποθέσεων που συνιστούν την κατάσταση αφερεγγυότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος (*περιπτώσεις δόλου δεν εξετάζονται εν προκειμένω*)
5. Κατ' αποτέλεσμα και από την σκοπιά του ιδιώτη καταθέτη, αυτός έχει αξίωση αποζημίωσης από το Κράτος εάν το τελευταίο δεν έχει θεσπίσει ή έχει θεσπίσει πλημμελώς σύστημα εγγυήσης καταθέσεων, κατά τις προβλέψεις της Οδηγίας 94/19. Αυτό είναι και το όριο της ποιοτικής ευθύνης του Κράτους. Το όριο της ποσοτικής ευθύνης και της αντίστοιχης αξίωσης του ιδιώτη είναι σήμερα το ποσό των 20.000 ευρώ, το οποίο θα απολάμβανε ο καταθέτης εάν είχε πρόσβαση στο εθνικό του σύστημα καταθέσεων. Εάν το Κράτος ήδη μερίμνησε ώστε το σύστημα αυτό να υφίσταται στο εθνικό δίκαιο, ο ιδιώτης δεν θα δύναται να στραφεί κατά του Κράτους και των εποπτικών αρχών του για αξίωση περαιτέρω αποζημίωσης λόγω πλημμελούς εποπτείας (και υπό την αστικού δικαίου παραδοχή βέβαια ότι η πλημμέλεια αυτή προκάλεσε ή συνέβαλε στην ζημία του από την πτώχευση πιστωτικού ιδρύματος).
6. Το ΔΕΚ βεβαίως είχε ένα πρόσθετο δεδομένο στην υπόθεση: Αντιμετώπισε ρητή διάταξη του γερμανικού νόμου που απήλασσε το γερμανικό δημόσιο από την περαιτέρω ευθύνη από πλημμελή εποπτεία και έκρινε ότι αυτή δεν ήταν αντίθετη με το κοινοτικό δίκαιο. Εν όψει της εικοστής τέταρτης αιτιολογικής σκέψης της Οδηγίας που παρατέθηκε ανωτέρω, δεν φαίνεται ότι ρητή διάταξη του εθνικού δικαίου είναι απαραίτητη για να καταλήξει ο ερμηνευτής στο αποτέλεσμα αυτό.
7. Ο έλληνας νομοθέτης ενσωμάτωσε την Οδηγία εγκαίρως με τον ν. 2324/1995 ο οποίος εν συνεχεία τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με τον ισχύοντα σήμερα ν 2832/2000. Η λήψη μέτρων εποπτείας στα πλαίσια του συστήματος εγγυήσης των καταθέσεων και το ενδεχόμενο αφαίρεσης της αδειας λόγω μη συμμόρφωσης με τους σχετικούς κανόνες προβλέπεται από το άρθρο 10 του ν. 2832/2000. Το άμεσο και ευθύ δικαίωμα του καταθέτη να απαιτήσει την αποζημίωση που εγγυάται το Ταμείο Εγγυήσης Καταθέσεων (ΤΕΚ) προβλέπεται και οριοθετείται από τα άρθρα 5 και 6 του ιδίου νόμου. Υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις και σύμφωνα με τις ανωτέρω σκέψεις του ΔΕΚ η ενσωμάτωση της Οδηγίας 94/19 είναι πλήρης. Ως εκ τούτου ο ποιοτικός και ποσοτικός περιορισμός της περαιτέρω ευθύνης του δημοσίου λόγω εποπτικής πλημμέλειας θα πρέπει να γίνει δεκτός και στην ελληνική έννομη τάξη σύμφωνα με τα πορίσματα

του ΔΕΚ (περιπτώσεις δολιότητας βεβαίως που θα εφέλκυαν ευθύνη εκ του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ δεν εξετάζονται εν προκειμένω) και ανεξαρτήτως ρητής νομοθετικής προβλέψεως που αποκλείει τέτοια ευθύνη.

8. Χρήσιμες θα ήταν και αναλογικές σκέψεις για το σύστημα αποζημίωσης επενδυτών, υπό την προϋπόθεση της επαρκούς ενσωμάτωσής του στο εσωτερικό δίκαιο.